

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku R.T.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.
z udziałem Wyższej Szkoły [...] w P.
o zasiłek chorobowy i jego zwrot,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 19 marca 2018 r., sygn. akt VII Ua [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża wnioskodawcy kosztami pełnomocnika organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 marca 2018 r., sygn. akt VII Ua [...], Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P. – w sprawie z odwołania R.T. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w P., przy udziale zainteresowanego Wyższej Szkoły [...] w P., oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Rejonowego [...] w P. z dnia 26 maja 2017 r., sygn. akt VI U [...], w którym Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 23 października 2014 r., znak [...] w ten sposób, że stwierdził, iż odwołujący R.T. ma prawo do zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od 17 sierpnia 2013 r. do 30 sierpnia 2013 r. i nie zobowiązał odwołującego R.T. do zwrotu

nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za okres od 17 sierpnia 2013 r. do 30 sierpnia 2013 r. w kwocie 22.550,50 zł oraz nie zobowiązał odwołującego R.T. do zwrotu odsetek w kwocie 73.217,39 zł, zaś w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Powołaną decyzją z 23 października 2014 r. ZUS orzekł wobec R.T. brak prawa do zasiłku chorobowego za okresy: od dnia 23 lipca 2012 r. do dnia 28 września 2012 r., od 20 kwietnia 2013 r. do 8 maja 2013 r., od 30 maja 2013 r. do 30 sierpnia 2013 r., od 25 grudnia 2013 r. do 25 lutego 2014 r., od 7 marca 2014 r. do 27 marca 2014 r. oraz od 21 kwietnia 2014 r. do 7 maja 2014 r. z tytułu zatrudnienia w Wyższej Szkole [...] w P., oraz zobowiązał R.T. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w łącznej kwocie 452.620,37 zł za okresy wskazane w decyzji szczegółowo okresy wraz z odsetkami w kwocie 73.217,39 zł, tj. w łącznej kwocie 525.837,76 zł.

Wyrok Sądu Okręgowego z dnia 19 marca 2018 r. R.T. zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a ponadto istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a zatem została spełniona przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. W ocenie pełnomocnika skarżącego „w orzecznictwie są rozbieżności w zakresie wykładni pojęcia pracy zarobkowej. Z jednej strony aktualność zachowuje wyrok SN z dnia 17.01.2002 r. II UKN 710/00 - zgodnie z którym - samo podpisanie w trakcie zwolnienia lekarskiego dokumentów finansowych sporządzonych przez inną osobę nie może być traktowane jako wykonywanie dotychczasowej pracy w ramach prowadzenia działalności gospodarczej, stanowiącej podstawę pozbawienia zasiłku chorobowego. Podczas gdy równocześnie, Sąd Najwyższy przedstawiał bardziej rygorystyczne rozumienie pojęcia „praca zarobkowa” na gruncie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego. Dla przykładu, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 06 lutego 2008 r., II UK 10/2007 - zgodnie z którym każdy, bez wyjątku, przejaw aktywności zawodowej zmierzający do uzyskania zarobku, bez względu na to, czy stanowi to obciążenie organizmu wykonujące te pracę należy uznać za pracę zarobkową”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; 2. w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - o oddalenie skargi kasacyjnej; 3. o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna R.T. nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony potrzebą wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego skarżący – opierając wniosek o przyjęcie jego skargi do rozpoznania na przyczynie przyjęcia skargi określonej w przepisie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – powinien określić, które przepisy wymagają wykładni, ale także wskazać, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7,

s. 10). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z dnia 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04; czy też z dnia 17 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 3-4, poz. 43). Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie sądowym, to zobowiązany jest przytoczyć te rozbieżne orzeczenia Sądów, przy czym musi wykazać, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu albo wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2008 r., II CSK 21/08, LEX nr 794605). Chodzi przy tym o rozbieżności w wykładni przepisu prawa, a nie o rozbieżności w jego zastosowaniu. Ponadto, ze względu na publiczne cele, jakie ma do spełnienia rozpoznanie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 15/12, LEX nr 1228636 oraz z dnia 19 października 2012 r., III SK 13/12, LEX nr 1228618).

Pełnomocnik skarżącego nie przedstawia – w uzasadnieniu wniosku – odpowiedniej jurydycznej argumentacji, którą wykazałby, że istnieje przyczyna przyjęcia skargi do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na sugerowane rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Przede wszystkim nie wskazuje przepisów prawa, z którymi wiązałyby potrzebę wykładni. Nie jest wystarczające proste powołanie się na poglądy zawarte w przedstawionych w uzasadnieniu wniosku judykatach Sądu Najwyższego bez wykazania tych rozbieżności z uwzględnieniem specyfiki (odmienności) stanów faktycznych spraw, na tle których zapadały powołane rozstrzygnięcia. Kwestią sygnalizowaną w uzasadnieniu wniosku zajmował się Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 606/12, LEX nr 1391152; stwierdził, że wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy zawsze stanowi wykorzystywanie zwolnienia niezgodnie z jego celem, którym jest odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy. W jego osiągnięciu przeszkodą może być

zarówno wykonywanie pracy zarobkowej (co przesądził ustawodawca), jak i inne zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję. Jedynie sporadyczna, incydentalna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego, a w innych przypadkach za okres orzeczonej niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony faktycznie wykonuje pracę zarobkową, nie przysługuje mu zasiłek, lecz wynagrodzenie (choć w kilku orzeczeniach zwrócono uwagę, iż utrata prawa do zasiłku chorobowego dotyczy tylko okresu objętego zaświadczeniem, zwolnieniem lekarskim, w którym nastąpiło podjęcie pracy zarobkowej, a nie całego okresu zasiłkowego). Wykładnia przepisów prawa ubezpieczeń społecznych – art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa przedstawiona przez Sąd Okręgowy w P. w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie jest sprzeczna ze stanowiskiem powołanego wyżej wyroku Sądu Najwyższego I UK 606/12.

Sąd drugiej instancji wskazał, że odwołujący w okresie trwania zwolnień lekarskich nie tylko podpisywał faktury, ale też inne dokumenty, np. związane z zawarciem umowy o dzieło, potwierdzeniem wykonania dzieła, popisał także umowę zlecenia, a także liczne dokumenty z zakresu umów zawartych z pracownikami (jak np. zawarcie umów o pracę, rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem, akceptacja wniosku pracownika o rozwiązanie umowy o pracę za wypowiedzeniem, akceptacja wniosku o przyjęcie danej osoby do pracy wraz z udzieleniem wskazań na podstawie jakiej umowy ową osobę należy zatrudnić oraz z jakim wynagrodzeniem). W przypadku powyższych dokumentów ich wystawienie nie było jedynie technicznym złożeniem podpisu przez R.T., ale wiązało się z uprzednim poczynieniem przez ubezpieczonego stosownych ustaleń co do np. prawidłowości wykonania dzieła, udzielenia wytycznych co do zatrudnienia pracownika. Czynności te nie miały zatem tylko formalnego, lecz także merytoryczny charakter: były bowiem wynikiem procesów myślowych i decyzyjnych, obejmujących analizę treści wystawianych dokumentów pozostających w związku z prowadzoną działalnością, co oznacza że R.T. nie tylko mechanicznie podpisywał dokumenty, ale przez złożenie podpisu dokonywał ich merytorycznej akceptacji. Odwołujący wykonywał nadto czynności związane z: ubezpieczeniem majątkowym

(polisa ubezpieczeniowa dotycząca mienia), podpisaniem wniosku o zwrot pieniędzy dla studenta, podpisywaniem licznych poleceń przelewów, podpisywaniem dokumentów o przeprowadzeniu instruktażu środowiskowego, zamówień na wykonanie dyplomów, wniosków do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o nostryfikację dyplomu. Czynności te były częste, a nie sporadyczne i nie stanowiły one incydentalnej aktywności zawodowej, mogącej usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu

(przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Brakuje odpowiedniego wyводу zawierającego argumentację, którą autorka skargi wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma podstawę w art. 102 k.p.c.